

Valentí Fàbrega i Escatllar:

Veles e vents. El conflicte eròtic en la poesia d'Ausiàs March,
Lleida: Pagès Editors, 1998 (Argent Viu, 33),
ISBN 84-7935-521-2, 188 pàgines.

Aquest nou estudi sobre el més important dels poetes catalans antics i el seu tema central, l'amor, està estructurat en set capítols temàtics sobre diferents aspectes del tema eròtic: el desig, l'amor, la carn, l'amor homenívol, la dolor del discorde, la foll·amor, i, finalment, els diversos aspectes de la dona.

Zeitschrift für Katalanistik 14 (2001), 204-209
ISSN 0932-2221

<https://doi.org/10.46586/ZfK.2001.207-209>

L'autor aplega i comenta en cada bloc temàtic versos procedents de tota l'obra de March. Aquest mètode comporta tant un notable benefici com un cert inconvenient. D'un cantó, això significa un pas endavant en relació a la majoria de treballs sobre el poeta que han vist la llum els últims anys: interpretacions de peces úniques i estudi del context històric de March. Fàbrega tempteja una visió de conjunt del tema amorós i en facilita l'accés, també, per a qui busqui els versos marquians més representatius sobre els aspectes esmentats. De l'altre cantó, però, arrenca aquests versos del seu context argumentatiu i els torna a ordenar, confegint així una posició marquiana sintetitzada relativa a l'aspecte en qüestió en cada capítol. Fàbrega intenta de pal·liar aquest efecte uniformitzador, i distingeix, quan convé, fragments de l'obra tardana de la juvenívola; això, però, en un poeta en qui la cronologia de l'obra ha estat sempre la qüestió més espinosa.

Malgrat aquest dilema de fons, el llibre aporta tota una sèrie d'idees noves. Es desmarca de les visions de Torras i Bages —March com a poeta escolàstic i alhora pecador— i de J. Fuster —March com a individu fracassat eròticament—, i busca un camí entre el biografisme i el rigorisme escèptic. Però: com distingir «l'autenticitat» de la «retòrica» en un poema marquian? El criteri resta, al capdavall, «retòrica».

En els capítols successius, Fàbrega contextualitza l'amor en March amb els discursos amorosos medievals. Diferencia, p. ex., el goig trobadoresc en la nuesa femenina, d'una banda, i el retraïment marquian a la vivència psíquica, de l'altre. Per un altre cantó, Fàbrega retroba en March la concepció aristotèlico-tomista (passada per F. Eiximenis) que el cos i l'ànima formen, més que un antagonisme, una complexitat —només que en March, mai no s'aconsegueix l'harmonia entre aquests elements integrants de l'home—. Aquest capítol (V.) i aquell dedicat al discurs mèdic sobre l'amor (VII.), són els més nodrits i profitosos del llibre. Mentre el discurs teològic i clerical fa de rerefons per a la poesia de March, el mèdic, que tracta l'amor com una malaltia fisiològica, no fa gaire més que ampliar els arsenals expressius del poeta. Així doncs, l'amor en Ausiàs March no es redueix ni a un estat psicopàtic (com diuen els metges) ni senzil-

lament pecaminós (com diu un predicador com Vicent Ferrer), sinó que és l'efecte d'una polaritat intrínseca a la natura humana, una natura que l'intel·lecte no perd mai la capacitat d'analitzar.

L'últim capítol està dedicat a l'objecte de l'eros marquian: la dona, sigui *aimia* (venerada, però mai no descrita físicament, i mai no divinitzada), sigui muller (el poeta fou casat per dues vegades), sigui concubina (el concubinat era a l'època una realitat social normal que March va viure a temporades). Fàbrega observa que aquesta realitat vivencial podria trobar-se reflectida en algun dels poemes tardans. Tot plegat, aquest estudi, quan resulta més convincent no és quan roman en l'anàlisi immanent de fragments disconnexos, sinó quan contextualitza els versos marquians amb els discursos contemporanis sobre l'amor.

Roger Friedlein
(Berlin)